

DECIZIE

20 aprilie 2016

mun. Chișinău

Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ
lărgit al Curții Supreme de Justiție

în componența:

Președintele ședinței
Judecătorii

Tatiana Vieru
Valentina Clevadî
Tamara Chișca-Doneva
Iurie Bejenaru
Oleg Sternioală

examinând recursul declarat de Culai Ion împotriva deciziei din 18 iunie 2015 a Curții de Apel Chișinău,

adoptată în pricina civilă la cererea de chemare în judecată înaintată de Ion Culai împotriva Societății cu Răspundere Limitată „Radilen-Com”, în proces de insolvență, intervenienți accesorii Dumitru Timotin, Ludmila Rudei, Victor Tulbure, Igor Tanasiev, Olga Sanduleac, Sergiu Gorceac, Ruslan Țulan, Tudor Lopată, Oleg Zara, Ruslan Rusu, Olga Barbăneagră, Alexandru Tîmbal, Olga Șcerbani, Nina Vahnei, Victor Burunciuc, Valerie Dumitraș, Larisa Motelica, Galina Semeniuc, Lucia Vozian, Nadejda Barbăroșie și Ludmila Grosul cu privire la transmiterea silită în posesie a bunurilor gajate, și

cererea reconvențională depusă de Societatea cu Răspundere Limitată „Radilen-Com”, în proces de insolvență, împotriva lui Ion Culai cu privire la anularea recipiselor și recunoașterea nulității contractelor de gaj,

c o n s t a t ă :

La 22 iunie 2011 Culai Ion a depus cerere de chemare în judecată împotriva SRL „Radilen-Com”, în proces de insolvență, cu privire la transmiterea silită în posesie a bunurilor gajate.

În motivarea acțiunii s-a indicat că, la 01 iulie 2008 SRL „Radilen-Com”, reprezentat de administratorul Dumitru Timotin, a împrumutat de la reclamant suma de 80000 euro pe un termen de pînă la 01 iulie 2009 și la 01 august 2008 suma de 68000 euro pe un termen de pînă la 01 august 2009, pentru procurarea a două obiecte imobiliare împreună cu terenuri aferente cu intenția pentru a fi folosite pentru construcția unui bloc locativ.

Menționează reclamantul că banii au fost transmiși pe deplin administratorului SRL „Radilen-Com” - Dumitru Timotin pînă la semnarea contractelor de gaj.

Susține reclamantul că, pentru asigurarea rambursării în termen a echivalentului de 80000 euro, la 03 iulie 2008, SRL „Radilen-Com” a pus în gaj următoarele bunuri imobile: 53,43% teren pentru construcție locativă cu suprafața de 0,1123 ha, cu nr. cadastral 3156105009, trecut în registrul cadastral sub nr. 3012 din 12 aprilie 2006, care se află pe str. Libertății nr. 3, or. Cricova, mun. Chișinău; construcție (casa de locuit individuală) cu nr. Cadastral 3156105009.01 cu suprafața exterioară de 113,9 m.p.; construcție (construcție accesorie) cu nr. cadastral 3156105008.02 cu suprafața exterioară 14,9 m.p.; construcție (construcție accesorie) cu nr. cadastral 3156105009.02 cu suprafața exterioară de 12,0 m.p.; construcție (construcție accesorie) cu nr. cadastral 3156105009.03, cu suprafața totală de 45,7 m.p., care se află pe str. Libertății nr. 3, or. Cricova, mun. Chișinău.

Afirmă că imobilul gajat aparține SRL „Radilen-Com” în baza contractului de vânzare-cumpărare nr. 2780 din 07 mai 2008, autentificat de notarul privat Olga Golubciuc și înregistrat la ÎS „Cadastru” la 13 mai 2008, fapt confirmat prin extrasul din Registrul bunurilor imobile, eliberat de către ÎS “Cadastru” la 19 iunie 2008.

Invocă că pentru asigurarea rambursării în termen a echivalentului de 68000 euro, la 21 august 2008 SRL „Radilen-Com” a pus în gaj următoarele bunuri: 52,72% teren pentru construcție locativă, cu suprafața de 0,1138 ha, cu nr. cadastral 3156105008, trecut în registrul cadastral sub nr. 3160 din 10 martie 2008, care se află pe str. Libertății nr. 5, or. Cricova, mun. Chișinău; construcție (casa de locuit individuală) cu nr. cadastral 3156105008.01, cu suprafața exterioară de 71,2 m.p.; construcție (construcție accesorie) cu nr. cadastral 3156105008.02, cu suprafața exterioară de 14,9 m.p.; construcție (construcție accesorie) cu nr. cadastral 3156105008.03, cu suprafața exterioară de 21,2 m.p., care se află pe str. Libertății nr. 3, or. Cricova, mun. Chișinău.

Afirmă că imobilele gajate aparțin SRL „Radilen-Com” în baza contractului de vânzare-cumpărare nr. 4547 din 14 iulie 2008, autentificat de notarul Olga Golubciuc, înregistrat la ÎS „Cadastru” la 23 februarie 2008, fapt confirmat prin extrasul din Registrul bunurilor imobile, eliberat de ÎS „Cadastru” la 23 februarie 2008.

Declară că SRL „Radilen-Com” nu și-a onorat obligațiunile contractuale privind rambursarea împrumutului și astfel, a încălcat prevederile pct. 1 al contractului de gaj din 03 iulie 2008 și din 21 august 2008, precum și prevederile legale în vigoare.

Susține că, conform prevederilor pct. 7 din contractele de gaj menționate, în caz de nerambursare în termen a împrumutului reclamantul este în drept de a realiza obiectele gajate în modul stabilit de legislație, cu acționarea corespunzătoare în instanța de judecată.

Precizează că, întru apărarea drepturilor sale și respectarea procedurilor stabilite de legislație, la 26 iunie 2009 și la 21 aprilie 2011 a expediat în adresa SRL „Radilen-Com” notificări privind transmiterea obiectelor gajate pe cale amiabilă, însă acestea au fost lăsate fără răspuns.

Solicită reclamantul transmiterea silită în posesia sa a bunurilor gajate prin contractele de gaj din 03 iulie 2008 și din 21 august 2009 pentru comercializare și încasarea de la pîrît a cheltuielilor de judecată.

La 27 decembrie 2011 Ion Culai a depus cerere de modificare a pretențiilor din acțiune, solicitînd transmiterea silită în posesia sa 53,43% din terenul pentru construcția locativă cu nr. cadastral 3156105009, cu suprafața totală de 0,1123 ha, care se află pe str. Libertății nr.3, or. Cricova, mun. Chișinău, gajat în baza contractului de

gaj din 01 iulie 2008 pentru comercializare; declararea nulității contractului de vânzare-cumpărare nr. 4547 din 14 iulie 2008, încheiat între Culai Ion și SRL „Radilen-Com” cu obligarea SRL „Radilen-Com” de a restitui lui Culai Ion 52,72% din terenul pentru construcție locativă cu suprafața de 0,1138 ha, cu nr. cadastral 3156105008, trecut în registrul cadastral sub nr. 3160 din 10 martie 2008, care se află în or. Cricova, str. Libertății nr. 5, mun. Chișinău; obligarea Oficiului Cadastral Teritorial Chișinău de a înregistra modificările în registrul cadastral și anume de a înregistra după Culai Ion dreptul de proprietate asupra 52,72% din terenul de construcție locativă, cu suprafața de 0,1138 ha, cu nr. cadastral 3156105008, trecut în registrul cadastral sub nr. 3160 din 10 martie 2008, care se află pe str. Libertății nr.5, or. Cricova, mun. Chișinău; încasarea cheltuielilor de judecată. (f.d. 51-55)

La 23 martie 2012 SRL „Radilen-Com”, în proces de insolabilitate, a depus cerere reconvențională împotriva lui Ion Culai cu privire la anularea recipiselor din 01.07.2008 în sumă de 80000 euro și din 21.08.2008 în sumă de 68000 euro; recunoașterea nulă a contractului de gaj din 03.07.2008 asupra terenului construcției locative din mun. Chișinău, or. Cricova, str. Libertății nr. 3, cu nr. cadastral 31560500901 și a contractului de gaj din 21.08.2008 asupra terenului construcției locative din mun. Chișinău, or. Cricova, str. Libertății nr. 5, cu nr. cadastral 315610500801, precum și respingerea acțiunii înaintate de Culai Ion. (f.d. 73-74 vol. I).

În susținerea cererii reconvenționale s-a invocat că, recipisele semnate de către administratorul SRL „Radilen-Com” nu pot constitui contracte de împrumut conform art. 867 Cod civil, deoarece în recipisele date lipsește semnătura contabilului-șef, care este obligatorie conform art. 18 din Legea contabilității.

Susține că, Culai Ion nu a prezentat probe, care ar confirma că banii împrumutați au fost introduși în casa contabilității sau în conturile bancare ale SRL „Radilen-Com”.

Solicită anularea recipiselor din 01 iulie 2008 în sumă de 80000 euro și din 21 august 2008 în sumă de 68000 euro; recunoașterea nulității a contractului de gaj din 03.07.2008 asupra terenului pentru construcții locative din or. Cricova, str. Libertății nr. 3, cu nr. Cadastral 315610500901 și a contractului de gaj din 21.08.2008 asupra terenului pentru construcții locative din or. Cricova, str. Libertății nr. 5, cu nr. cadastral 315610500801 și încasarea cheltuielilor de asistență juridică.

Prin încheierea din 12 iunie 2012 a judecătoriei Rîșcani mun. Chișinău s-a atras în proces în calitate de intervenienți accesorii din partea reclamantului reconvențional Rudei Ludmila, Tulbure Victor, Tanasiev Victor, Sanduleac Olga, Gorceac Sergiu, Tulan Ruslan, Lopată Tudor, Zara Oleg, Rusu Ruslan, Barbăneagră Olga, Țîmbal Alexandru, Șcerbani Olga, Vahnei Nina, Burunciuc Victor, Dumitraș Valerie, Motelica Larisa, Semeniuc Galina, Vozian Lucia, Barbăroșie Nadejda, Grosul Ludmila, în pricina civilă la cererea de chemare în judecată înaintată de Culai Ion împotriva SRL „Radilen-Com” privind transmiterea silită a obiectului gajului și la acțiunea reconvențională depusă de SRL „Radilen-Com” împotriva lui Culai Ion privind anularea contractelor de gaj. (f.d. 91-91, vol. I)

În cadrul judecării pricinii, SRL „Radilen-Com” a depus o cerere de modificare și concretizare a acțiunii reconvenționale indicând că, Culai Ion s-a adresat în instanța de insolabilitate cu cerere de validare a creanțelor, prin care a solicitat validarea creanțelor în sumă de 80000 euro și 68000 euro, cu satisfacerea prioritară a capitalului

împrumutat din cadrul bunurilor gajate, cu separarea bunurilor gajate din masa debitoare pentru a fi transmise în vederea comercializării; încasarea sumei împrumutului și a cheltuielilor de judecată.

Menționează că, în acest sens, Curtea de Apel Chișinău la 26 noiembrie 2012 a emis încheierea, prin care a respins cererea lui Ion Culai, concluzionând că recipisele semnate de către administratorul SRL „Radilen-Com” și acțiunile notarului Olga Golubciuc nu sînt valabile, deoarece au fost întocmite cu încălcarea legislației în vigoare și anume a prevederilor art. art. 18-20 din Legea contabilității și ale capitolelor nr. V și VI din Legea cu privire la notariat, în special art. 51. Ca rezultat, recipisele anexate la materialele cauzei nu întrunesc cerințele prevăzute de normele menționate, respectiv nu pot servi ca temei pentru a fi calificate ca un contract de împrumut în baza căruia să fie autentificate contractele de gaj. Deci, în opinia SRL „Radilen-Com” instanța de insolabilitate s-a expus asupra legalității și valabilității recipiselor și respectiv are puterea lucrului judecat. (f.d. 222-223, vol. I)

Prin încheierea protocolară din 13 mai 2014 a judecătoriai Rîșcani mun. Chișinău a fost atras în proces în calitate de intervenient accesoriu fostul administrator al SRL „Radilen-Com” - Dumitru Timotin.

Prin hotărîrea din 22 decembrie 2014 a judecătoriai Rîșcani mun. Chișinău , acțiunea înaintată de Culai Ion a fost admisă și au fost transmise în posesia lui Ion Culai pentru vânzare în scopul stingerii datoriei în sumă de 80000 euro bunurile imobile, ce aparțin SRL „Radilen-Com”, în proces de insolabilitate, și anume: 53,43% teren pentru construcție locativă cu suprafața de 0,1123 ha, cu nr. cadastral 3156105009, trecut în registrul cadastral sub nr. 3012 din 12 aprilie 2006, care se află pe str. Libertății nr.3, or. Cricova, mun. Chișinău; construcție (casa de locuit individuală) cu nr. cadastral 315610500901 cu suprafața exterioară de 113,9 m.p.; construcție (construcție accesorie) cu nr. cadastral 315610500902 cu suprafața exterioară de 12,0 m.p.; construcție (construcție accesorie) cu nr. cadastral 3156105009.03, cu suprafața totală de 45,7 m.p., care se află pe str. Libertății nr. 3, or. Cricova, mun. Chișinău. La fel, au fost transmise în posesia lui Ion Culai pentru vânzare în scopul stingerii datoriei în sumă de 68000 euro bunurile imobile ce aparțin SRL „Radilen-Com”, în proces de insolabilitate, și anume: 52,72% teren pentru construcție locativă cu suprafața de 0,1138 ha, cu nr. cadastral 3156105008, trecut în registrul cadastral sub nr. 3160 din 10 martie 2008, care se află pe str. Libertății nr. 5, or. Cricova, mun. Chișinău; construcție (casa de locuit individuală) cu nr. cadastral 3156105008.01, cu suprafața exterioară) de 71,2 m.p.; construcție (construcție accesorie) cu nr. cadastral 3156105008.02, cu suprafața exterioară de 14,9 m.p.; construcție (construcție accesorie) cu nr. cadastral 315610500803, cu suprafața exterioară de 21,2 m.p., care se află pe str. Libertății nr.5, or. Cricova, mun. Chișinău și s-a încasat de la SRL „Radilen-Com”, în proces de insolabilitate, în beneficiul lui Ion Culai taxa de stat în sumă de 11893,21 lei. Acțiunea reconvențională a fost respinsă ca fiind neîntemeiată.

Prin decizia din 18 iunie 2015 a Curții de Apel Chișinău, apelul depus de SRL „Radilen-Com” a fost admis, casată integral hotărîrea instanței de fond și pronunțată o nouă hotărîre de respingere a acțiunii înaintată de Culai Ion și de admitere a acțiunii reconvenționale depuse de SRL „Radilen-Com”; s-au anulat recipisele din 01.07.2008 în sumă de 80000 euro și din 21.08.2008 în sumă de 68000 euro; s-au recunoscut nule

contractele de gaj din 03.07.2008 și din 21.08.2008 încheiate între SRL „Radilen-Com” și Culai Ion.

La data de 06 ianuarie 2016 Culai Ion a declarat recurs împotriva deciziei din 18 iunie 2015 a Curții de Apel Chișinău, solicitând repunerea lui Culai Ion în termenul de declarare a recursului, casarea deciziei instanței de apel cu menținerea hotărârii primei instanțe.

În motivarea recursului s-a invocat că decizia contestată este ilegală, neîntemeiată și pasibilă de a fi casată, deoarece au fost încălcate normele de drept material și procedural, nu a fost aplicată legea care trebuia aplicată, au fost interpretate eronat probele administrate în ședințele de judecată, a fost lezată de dreptul la un proces echitabil și de dreptul la protecția proprietății, fără a fi citat legal, fapt care l-a lipsit de dreptul de a-și expune poziția și dreptul la apărare.

Susține că în cadrul multiplelor ședințe de judecată s-a stabilit cu certitudine că contractele de împrumut și gaj au fost încheiate legal și temei pentru anularea lor nu au existat, din care motive consideră hotărârea instanței de fond legală și întemeiată.

Menționează că nu a avut posibilitate de ași exprima poziția pe litigiul dat, deoarece nu a fost citat și nu a cunoscut despre examinarea apelului.

Afirmă că despre existența deciziei recurate a aflat întâmplător, studiind site-ul Curții Supreme de Justiție la data de 10 decembrie 2015. Astfel, conform cererii depuse în cancelaria judecătoreiei Rîșcani mun. Chișinău la data de 11 decembrie 2015 a făcut cunoștință și cu decizia recurată, fapt confirmat prin semnătura aplicată pe cererea declarată.

Conform art. 434 Cod de procedură civilă, recursul împotriva deciziei se depune în termen de 2 luni de la data comunicării deciziei integrale.

Decizia recurată a fost pronunțată la 18 iunie 2015, iar recursul a fost declarat de Culai Ion la data de 06 ianuarie 2016.

Materialele pricinii atestă că decizia contestată a fost pronunțată în lipsa recurentului, iar în adresa lui Culai Ion, a fost expediată la data de 22 iunie 2015, însă date despre recepționarea acesteia lipsesc.

Respectiv, Colegiul consideră că recursul este declarat în termen.

Studiind materialele dosarului, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție consideră necesar de a admite recursul, de a casa decizia instanței de apel cu restituirea pricinii spre rejudecare în instanța de apel din considerentele ce urmează.

În conformitate cu art. 445 alin. (1) lit. c) CPC, instanța după de judecă recursul, este în drept să admită recursul, să caseze integral decizia instanței de apel și să trimită pricina spre rejudecare în instanța de apel în toate cazurile în care eroarea judiciară nu poate fi corectată de către instanța de recurs.

Colegiul consideră că concluzia instanței de apel este incorectă deoarece a fost emisă cu încălcarea normelor de drept material și de drept procedural, care ar putea duce la soluționarea eronată a pricinii.

La caz, instanța de recurs reține că în conformitate cu art. 373 alin. (1) și (2) CPC, instanța de apel verifică, în limitele cererii de apel, ale referințelor și obiecțiilor înaintate, legalitatea și temeinicia hotărârii atacate în ceea ce privește constatarea circumstanțelor de fapt și aplicarea legii în primă instanță. În limitele apelului instanța de apel verifică circumstanțele și raporturile juridice stabilite în hotărârea primei

instanțe, precum și cele care nu au fost stabilite, dar care au importanță pentru soluționarea pricinii, apreciază probele din dosar și cele prezentate suplimentar în instanță de apel de către participanții la proces.

Analizând conținutul deciziei contestate, în raport cu prevederile legale menționate, Colegiul conchide că instanța de apel, judecând apelul, nu a invocat nici o normă materială în baza căreia recipisele și contractele de gaj au fost declarate nule, fiind doar menționat faptul că există încheierea instanței de insolvabilitate din 26 noiembrie 2012, prin care s-a respins cererea înaintată de Ion Culai privind validarea creanțelor în sumă de 80000 euro și 68000 euro, inclusiv creanțele garantate prin gaj asupra terenurilor aferente construcțiilor locative din str. Libertății nr. 3 și nr. 5, or. Cricova, mun. Chișinău, pe motiv că recipisele date nu întrunesc cerințele prevăzute de art. 18-20 din Legea contabilității și nu poartă caracter de obligațiune financiară dată de o persoană juridică.

În contextul dat, Colegiul consideră că respingerea acțiunii înaintate de Culai Ion în circumstanțele date afectează grav dreptul reclamantului la un proces echitabil.

Astfel, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție, ținând cont de faptul că instanța de judecată ierarhic inferioară nu s-a expus asupra fondului cauzei, respingând neîntemeiat acțiunea înaintată de Culai Ion, iar instanța de recurs este în imposibilitate de a corecta respectiva eroare judiciară, concluzionează asupra remiterii pricinii spre rejudecare în instanța de apel.

La rejudecarea pricinii, instanța de apel urmează să țină cont de cele menționate, să verifice circumstanțele pricinii, probele administrate și respectiv să stabilească norma materială aplicabilă speței, adoptând o hotărâre legală.

Tot aici, instanța de recurs menționează și faptul că reexaminând pricina instanța de apel trebuie să emită o hotărâre legală și întemeiată cu respectarea drepturilor procedurale ale părților și verificarea pretențiilor înaintate în prezentul litigiu.

Din considerentele menționate și având în vedere faptul că instanța de apel a pronunțat decizia cu încălcarea standardelor procedurale ale legalității și temeiniciei unui act judecătoresc, omisiune care nu poate fi corectată de către instanța de recurs la examinarea pricinii în ordine de recurs, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție ajunge la concluzia de a admite recursul declarat, a casa integral decizia instanței de apel și de a remite pricina spre rejudecare în instanța de apel, în alt complet de judecată.

În conformitate cu art. 445 alin. (1) lit. c) CPC, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție,

d e c i d e :

Se admite recursul declarat de Culai Ion.

Se casează decizia din 18 iunie 2015 a Curții de Apel Chișinău, adoptată în pricina civilă la cererea de chemare în judecată înaintată de Ion Culai împotriva Societății cu Răspundere Limitată „Radilen-Com”, în proces de insolvabilitate, intervenienți accesorii Dumitru Timotin, Ludmila Rudei, Victor Tulbure, Igor Tanasiev, Olga Sanduleac, Sergiu Gorceac, Ruslan Țulan, Tudor Lopată, Oleg Zara, Ruslan Rusu, Olga Barbăneagră, Alexandru Tîmbal, Olga Șcerbani, Nina Vahnei, Victor Burunciuc, Valerie Dumitraș, Larisa Motelica, Galina Semeniuc, Lucia Vozian, Nadejda

Barbăroșie și Ludmila Grosul cu privire la transmiterea silită în posesie a bunurilor gajate și la cererea reconvențională depusă de Societatea cu Răspundere Limitată „Radilen-Com”, în proces de insolvență, împotriva lui Ion Culai cu privire la anularea recipiselor și recunoașterea nulității contractelor de gaj și se transmite pricina spre rejudecare în Curtea de Apel Chișinău, în alt complet de judecată.

Decizia nu se supune nici unei căi de atac.

Președintele ședinței

Tatiana Vieru

Judecătorii

Valentina Clevadi

Tamara Chișca-Doneva

Iurie Bejenaru

Oleg Sternioală